

**VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG VỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ TƯ NHÂN
TRONG GIẢNG DẠY HỌC PHẦN KINH TẾ CHÍNH TRỊ MÁC - LÊNIN
Ở CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC**

Nguyễn Thị Hồng Ninh

Trường Đại học Hà Tĩnh

Email: ninh.nguyenthihong@htu.edu.vn

Ngày nhận bài (received): 05/11/2025

Ngày nhận bài sửa (revised): 22/11/2025

Ngày nhận đăng (accepted): 29/11/2025

Tóm tắt

Vận dụng quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin hiện nay là một tất yếu. Trên cơ sở khái quát nội dung chương trình học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin, nghiên cứu quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về phát triển thành phần kinh tế tư nhân trong giai đoạn hiện nay, tác giả nêu lên những nội dung cơ bản của việc vận dụng quan điểm đó trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin ở các trường đại học, góp phần quán triệt đường lối của Đảng tới sinh viên và nâng cao chất lượng dạy học học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin.

Từ khóa: Học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin, vận dụng quan điểm của Đảng, kinh tế tư nhân.

Applying the Party's viewpoint on private economic development in teaching Marxist-Leninist political economy at universities

Abstract

Integrating the perspectives of the Communist Party of Vietnam in teaching the Marxist-Leninist political economy course is an inevitable requirement in the current context. Based on the general content of the Marxist-Leninist political economy course curriculum, and drawing on the viewpoints of the Communist Party of Vietnam on the development of the private economic sector in the current period, the author presents the basic contents of applying these viewpoints in teaching the Marxist-Leninist political economy course at universities, thereby contributing to students' thorough understanding of the Party's guidelines and improving the quality of the teaching the Marxist-Leninist political economy course.

Keywords: Marxist-Leninist political economy; applying the Party's viewpoint; private economy.

1. Đặt vấn đề

Một trong các trụ cột được Đảng ta xác định để phát triển đất nước trong thời kỳ mới, thời kỳ vươn mình của dân tộc là Nghị quyết số 68-NQ/TW (4-5-2025) về phát triển kinh tế tư nhân. Nghị quyết một lần nữa khẳng định kinh tế tư nhân sẽ được thúc đẩy phát triển trở thành động lực mới mạnh mẽ của nền kinh tế trong thời gian tới. Nghị quyết cũng đưa ra những đột phá trong cơ chế hành chính và phục vụ doanh nghiệp, thúc đẩy đổi mới sáng tạo, hội nhập và hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.

Vận dụng quan điểm đó của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lê nin là vấn đề có ý nghĩa cả về mặt lý luận và thực tiễn, góp phần quán triệt quan điểm của Đảng, đồng thời nâng cao chất lượng dạy và học học phần Kinh tế chính trị Mác - Lê nin ở các trường đại học.

2. Nội dung

2.1. *Khái quát quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về phát triển thành phần kinh tế tư nhân*

Kinh tế tư nhân là thành phần kinh tế dựa trên chế độ sở hữu tư nhân về tư liệu sản xuất, bao gồm kinh tế cá thể, tiểu chủ và kinh tế tư bản tư nhân.

Thời kỳ trước đổi mới, kinh tế tư nhân chưa được thừa nhận là một thành phần độc lập và cần cải tạo theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Kể từ khi thực hiện đường lối đổi mới, Đảng Cộng sản Việt Nam đã khẳng định: kinh tế tư nhân là bộ phận cấu thành quan trọng của nền kinh tế quốc dân. Đại hội VI (1986) của Đảng lần đầu thừa nhận kinh tế tư nhân có vai trò trong việc huy động nguồn lực, đáp ứng nhu cầu sản xuất, đời sống.

Đến Đại hội VII (1991), Đại hội VIII (1996), Đảng đã thực sự coi kinh tế tư nhân là một thành phần kinh tế độc lập, có tiềm năng phát triển và đóng góp cho sự phát triển kinh tế đất nước. Kinh tế tư nhân bình đẳng với mọi thành phần kinh tế khác trong nền kinh tế. Kinh tế tư nhân phải được tạo những điều kiện về kinh tế và pháp lý để các nhà kinh doanh tư nhân yên tâm đầu tư làm ăn lâu dài.

Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX đã đánh dấu bước phát triển mới trong quan điểm của Đảng về vị trí, vai trò của kinh tế tư nhân. Đảng ta khẳng định kinh tế tư bản tư nhân là thành phần kinh tế có vị trí quan trọng lâu dài trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa: Kinh tế tư nhân không những được đối xử bình đẳng, được tạo điều kiện mà còn được khuyến khích phát triển không hạn chế trong những ngành và lĩnh vực mà pháp luật không cấm. Điều đó tạo ra động lực và không gian rộng hơn cho kinh tế tư nhân phát triển. Quan điểm đó của Đảng đã được thể chế hóa bằng pháp luật khi Hiến pháp 1992 (sửa đổi 2001) quy định: Bảo hộ quyền sở hữu, quyền tự do kinh doanh của công dân.

Như vậy, từ chỗ chưa thừa nhận kinh tế tư nhân là một thành phần kinh tế độc lập, đến Đại hội IX, quan điểm của Đảng ta đã có bước phát triển nhìn nhận mới về vai trò vị trí của kinh tế tư nhân, đồng thời đề ra những nhiệm vụ giải pháp thúc đẩy kinh tế tư nhân phát triển.

Quán triệt quan điểm đó, Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương khóa IX (năm 2002) thông qua Nghị quyết “Về tiếp tục đổi mới cơ chế, chính sách, khuyến khích, tạo điều kiện phát triển kinh tế tư nhân”. Đây là lần đầu tiên kể từ khi đổi mới, Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương có một nghị quyết chuyên đề về kinh tế tư nhân và chính thức khẳng định: *Kinh tế tư nhân là động lực quan trọng của nền kinh tế*; Nghị quyết cũng đề ra nhiệm vụ về tạo môi trường thuận lợi và có cơ chế chính sách bảo hộ quyền sở hữu, đảm bảo quyền tự do kinh doanh cho doanh nghiệp kinh tế tư nhân.

Đại hội X, Đại hội XI của Đảng tiếp tục kế thừa và phát triển quan điểm của Đại hội IX, xác định kinh tế tư nhân có vai trò quan trọng, là một trong những động lực của nền kinh tế. Có thể thấy rằng, quan niệm coi kinh tế tư nhân là động lực của nền kinh tế trong các kỳ Đại hội IX, X và XI đã phản ánh bước tiến mới trong tư duy của Đảng về vị trí, vai trò của kinh tế tư nhân trong phát triển nền kinh tế nước ta, đồng thời cũng đề ra những nhiệm vụ giải pháp cụ thể định hướng kinh tế tư nhân ngày càng phát triển.

Đến Đại hội XII (2017); Đảng ta khẳng định: kinh tế tư nhân được khuyến khích, tạo điều kiện thuận lợi để phát triển mạnh ở hầu hết các ngành và lĩnh vực kinh tế. Như vậy, ở Đại hội IX (2001) kinh tế tư nhân được khuyến khích phát triển trong những ngành và lĩnh vực mà pháp luật không cấm thì đến Đại hội XII, kinh tế tư nhân được khuyến khích phát triển với quy mô và phạm vi rộng lớn hơn.

Đại hội XIII (2021) tiếp tục khẳng định: kinh tế tư nhân là một trong những động lực quan trọng của nền kinh tế. Nhà nước tạo mọi điều kiện thuận lợi, khuyến khích và bảo vệ quyền tự do kinh doanh, quyền tài sản hợp pháp. Phát triển kinh tế tư nhân lành mạnh, hiệu quả, bền vững, gắn với trách nhiệm xã hội và bảo vệ môi trường. Đảng ta cũng khẳng định cần xây dựng đội ngũ doanh nhân Việt Nam có bản lĩnh, đạo đức, văn hóa kinh doanh để kinh tế tư nhân phát triển bền vững.

Gần đây nhất, ngày 4-5-2025 Đảng ta đã ra Nghị quyết số 68-NQ/TW về phát triển kinh tế tư nhân.

Từ quan điểm cho rằng kinh tế tư nhân là động lực quan trọng, đến Nghị quyết 68 - NQ/TW Đảng ta tiếp tục khẳng định mạnh mẽ hơn: kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng nhất của nền kinh tế quốc gia, là lực lượng tiên phong thúc đẩy tăng trưởng nền kinh tế. Lần đầu tiên Đảng ta đưa ra quan điểm chỉ đạo là xóa bỏ triệt để nhận thức, tư tưởng, quan niệm, thái độ định kiến về kinh tế tư nhân Việt Nam. Kinh tế tư nhân phải được đối xử bình đẳng với mọi thành phần kinh tế khác của nền kinh tế. Doanh nhân là người chiến sĩ trên mặt trận kinh tế; đội ngũ doanh nhân cùng với công nông trí thức là lực lượng to lớn trong sự nghiệp xây dựng đất nước giàu mạnh đi lên chủ nghĩa xã hội. Chính vì vậy cần nuôi dưỡng,

khuyến khích tinh thần kinh doanh, đổi mới sáng tạo của người dân, doanh nghiệp, tôn trọng doanh nghiệp, doanh nhân.

Điểm mới nữa của Nghị quyết 68 là Đảng ta đã đưa ra những đột phá trong cơ chế hành chính từ kiểm soát sang đồng hành, coi doanh nghiệp là đối tượng phục vụ thay vì là đối tượng quản lý. Nhà nước giữ vai trò kiến tạo, doanh nghiệp là trung tâm, là chủ thể. Nghị quyết cũng đưa ra những chính sách ưu đãi mang tính chất trực tiếp, mạnh mẽ về tài chính và công nghệ, để thực hiện mục tiêu đến 2030 chúng ta có 2 triệu doanh nghiệp tư nhân, đóng góp GDP từ 55% đến 60%, tạo việc làm cho 85% tổng số lao động, ứng dụng công nghệ số cho 80% doanh nghiệp, trong đó 30% ứng dụng công nghệ tiên tiến. Mục tiêu dài hạn đến năm 2045 sẽ có 3 đến 3,5 triệu doanh nghiệp kinh tế tư nhân, trong đó có 50 đến 100 doanh nghiệp lớn có sức cạnh tranh quốc tế và đóng góp trên 60% cho GDP. Kinh tế tư nhân sẽ được thúc đẩy phát triển, đưa lại năng suất chất lượng cao, phù hợp với sự phát triển của kinh tế số và nâng cao năng lực cạnh tranh toàn cầu.

Nghị quyết 68 -NQ/TW là lời khẳng định mạnh mẽ của Đảng về vai trò then chốt, động lực quan trọng hàng đầu của khu vực kinh tế tư nhân trong tiến trình phát triển đất nước.

Tóm lại, quan điểm của Đảng về vị trí, vai trò của kinh tế tư nhân là một quá trình hình thành và phát triển lâu dài, được bổ sung và hoàn thiện dần qua mỗi giai đoạn phát triển kinh tế đất nước. Từ chỗ coi kinh tế tư nhân là đối tượng cần cải tạo (trước 1986) đến được thừa nhận là thành phần quan trọng (sau 1986); và từ 2001 đến nay, cùng với sự phát triển của đất nước, kinh tế tư nhân được khẳng định là động lực quan trọng nhất của nền kinh tế, cần phải được “bảo vệ, khuyến khích, thúc đẩy” và “dẫn dắt phát triển”. Đây là sự lựa chọn chiến lược đúng đắn, cấp thiết, mang tầm nhìn dài hạn, nhằm hiện thực hóa khát vọng phát triển đất nước hùng cường vào giữa thế kỷ XXI.

2.2. Khái quát về học phần Kinh tế chính trị Mác - Lê nin và sự cần thiết vận dụng quan điểm của Đảng ta trong quá trình dạy và học học phần Kinh tế chính trị Mác - Lê nin ở các Trường Đại học

2.2.1. Khái quát học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin ở trường đại học

Ở trường đại học, học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin là học phần bắt buộc được bố trí sau học phần Triết học Mác - Lênin. Học phần có thời lượng 30 giờ tín chỉ, trong đó thường được phân bổ có 21 giờ lý thuyết và 9 giờ thảo luận. Nội dung học phần bao gồm những phạm trù, quy luật, nguyên lý kinh tế chính trị cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin về nền kinh tế hàng hoá, kinh tế hàng hoá tư bản chủ nghĩa và những vấn đề kinh tế chính trị trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Nội dung kiến thức học phần được thể hiện trong các chuyên đề: Đối tượng và phương pháp nghiên cứu và chức năng của kinh tế chính trị Mác - Lênin; Hàng hoá và tiền tệ; Thị trường và vai trò của các chủ thể tham gia thị trường; Lý luận của Mác về giá trị thặng dư; Các hình thức biểu hiện của giá trị thặng dư trong nền kinh tế thị trường; Cạnh tranh và độc quyền trong nền kinh tế thị trường; Kinh tế

thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và các quan hệ lợi ích kinh tế ở Việt Nam; Công nghiệp hóa hiện đại hóa và hội nhập kinh tế quốc tế ở Việt Nam.

Chương trình trên phù hợp với thực tế công tác đào tạo ở các trường đại học hiện nay. Theo quy định của hoạt động chuyên môn và đảm bảo chất lượng đào tạo, trong quá trình giảng dạy, giảng viên luôn rà soát, điều chỉnh và bổ sung kịp thời những nội dung kiến thức mới, đảm bảo nội dung chương trình luôn được cập nhật, khoa học và mang tính thực tiễn. Các trường đại học cũng luôn tạo môi trường tốt cho sinh viên trong quá trình học tập các học phần khoa học Mác - Lê nin nói chung và trong học tập học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin nói riêng, thực hiện đúng các quy định của nhà nước nhằm nâng cao chất lượng dạy và học các môn khoa học Mác - Lê nin. Trong thời kỳ đẩy mạnh phát triển giáo dục và chuyển đổi số, các trường đại học đặc biệt quan tâm tới việc đáp ứng nhu cầu dạy và học với việc tập trung xây dựng cơ sở vật chất, trang bị các phương tiện dạy học hiện đại, tạo điều kiện cho sinh viên có thể thu nhận tối đa kiến thức trong sách vở cũng như trong thực tiễn.

2.2.2. Sự cần thiết vận dụng quan điểm của Đảng trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lê nin ở trường đại học

Vận dụng quan điểm của Đảng trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lê nin là một tất yếu, bởi vì nội dung kiến thức Kinh tế chính trị Mác Lê nin không chỉ trình bày các quy luật kinh tế của chủ nghĩa tư bản, chủ nghĩa xã hội theo quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lê nin, mà còn phân tích sự vận dụng sáng tạo của Đảng ta trong phát triển kinh tế. Đường lối xây dựng và phát triển kinh tế của Đảng là những minh chứng sinh động làm phong phú hơn lý luận kinh tế chính trị của chủ nghĩa Mác - Lê nin, đồng thời lý luận khoa học Kinh tế chính trị Mác - Lê nin khẳng định tính đúng đắn khách quan của đường lối phát triển kinh tế đất nước của Đảng ta.

Trong thời kỳ phát triển mới của dân tộc, Đảng ta xác định khu vực kinh tế tư nhân là một trụ cột phát triển, song hành cùng kinh tế nhà nước và kinh tế tập thể, tạo thành thế “kiềng ba chân” vững chắc cho nền kinh tế độc lập, tự chủ và hội nhập thành công. Phát triển kinh tế tư nhân không chỉ là yêu cầu về mặt kinh tế mà còn là mệnh lệnh chính trị, nhằm củng cố nền tảng tự chủ kinh tế quốc gia, nâng cao sức cạnh tranh và khả năng thích ứng trong một thế giới đầy biến động. Thế hệ trẻ nói chung và sinh viên nói riêng không thể đứng ngoài thờ ơ với sự phát triển chung đó của đất nước. Giảng dạy Kinh tế chính trị Mác - Lênin chính là kênh chính thống và thuận lợi nhất tuyên truyền chủ trương đường lối phát triển kinh tế xã hội của Đảng tới sinh viên một cách nhanh chóng và hiệu quả. Thế hệ trẻ nói chung và sinh viên nói riêng không những biết tự hào về truyền thống vẻ vang của đất nước mà còn là người chủ kế tục sự nghiệp vẻ vang của cha anh. Tình yêu Tổ quốc, yêu quê hương đất nước phải trở thành khát vọng dựng xây đất nước ngày càng giàu mạnh.

Vận dụng quan điểm của Đảng trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin góp phần bồi dưỡng niềm tin chính trị, giúp sinh viên thấy rõ phát triển kinh tế thị

trường định hướng xã hội chủ nghĩa, trong đó tư nhân là một thành phần năng động, là sự sáng tạo của Đảng trong vận dụng học thuyết Mác - Lênin vào thực tiễn Việt Nam. Trên cơ sở đó tạo động lực cho sinh viên tư duy khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, gắn với trách nhiệm xã hội và định hướng xã hội chủ nghĩa.

Như vậy, với đặc điểm là môn học có tính lý luận, khái quát, trừu tượng cao, có chức năng thực tiễn và chức năng tư tưởng sâu sắc, việc quán triệt vận dụng quan điểm của Đảng trong quá trình giảng dạy là nội dung bắt buộc, là chức năng đặc thù, nhiệm vụ quan trọng của việc dạy và học học phần Kinh tế chính trị Mác Lê nin nói riêng và các môn khoa học Mác - Lênin nói chung. Những quan điểm của Đảng ta về đường lối phát triển kinh tế đất nước chính là những minh chứng về thực tiễn sống động giúp nâng cao chất lượng dạy học học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin.

2.3. Vận dụng quan điểm của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân nâng cao chất lượng dạy và học học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin

2.3.1. Vận dụng quan điểm của Đảng về vai trò của kinh tế tư nhân trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin

Trong quan điểm chỉ đạo và mục tiêu phát triển, Nghị quyết số 68-NQ/TW ngày 4/5/2025 của Bộ Chính trị nêu rõ “kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng nhất của nền kinh tế quốc gia”. Giảng viên cần vận dụng quan điểm này trong chuyên đề: “*Hàng hóa - tiền tệ*”, khi giảng dạy về ra đời của sản xuất hàng hóa. Hai điều kiện cho sự ra đời và tồn tại của sản xuất hàng hóa: một là, phân công lao động xã hội và hai là, sự tách biệt về mặt kinh tế giữa những người sản xuất hàng hóa. Với điều kiện thứ nhất: phát triển kinh tế tư nhân thúc đẩy phân công lao động ngày càng sâu sắc. Các doanh nghiệp tư nhân sản xuất kinh doanh với những ngành nghề phong phú đa dạng, tạo ra sự phân công lao động sâu sắc, cho ra nhiều mặt hàng, đáp ứng nhu cầu ngày càng phong phú của đời sống xã hội, tạo nên sự phát triển sôi động của thị trường. Mặt khác, trao đổi mua bán phát triển càng tạo nên động lực to lớn cho sản xuất hàng hóa phát triển. Với điều kiện thứ hai: phát triển kinh tế tư nhân tạo ra nhiều chủ thể tham gia gia vào sản xuất. Kinh tế tư nhân tồn tại sẽ có các chủ sở hữu độc lập (doanh nghiệp tư nhân, hộ kinh doanh, công ty cổ phần không có vốn nhà nước chi phối). Mỗi doanh nghiệp tư nhân có lợi ích riêng, sở hữu riêng, sản phẩm của mỗi doanh nghiệp tư nhân tách biệt nhau mới đối diện với nhau như là những hàng hóa. Chính vì vậy, về mặt lý luận giảng viên cần khẳng định: phát triển kinh tế tư nhân chính không những tạo điều kiện cho sự ra đời và tồn tại của sản xuất hàng hóa mà còn là động lực cho sản xuất hàng hóa ngày càng phát triển. Kinh tế tư nhân là biểu hiện sống động của sản xuất hàng hóa trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta hiện nay.

Quan điểm đó của Đảng cũng cần được vận dụng khi giảng dạy chuyên đề: “*Kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và các quan hệ lợi ích kinh tế ở Việt Nam*”. Cụ thể: khi phân tích các đặc trưng của nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa, một mặt khi khẳng

định vai trò chủ đạo của kinh tế nhà nước, mặt khác, giảng viên cũng khẳng định vai trò của kinh tế tư nhân: “là lực lượng tiên phong thúc đẩy tăng trưởng, tạo việc làm, nâng cao năng suất lao động, năng lực cạnh tranh quốc gia, công nghiệp hoá, hiện đại hoá, tái cấu trúc nền kinh tế theo hướng xanh, tuần hoàn, bền vững; cùng với kinh tế nhà nước, kinh tế tập thể, kinh tế tư nhân giữ vai trò nòng cốt để xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường gắn với hội nhập quốc tế sâu rộng, thực chất, hiệu quả, đưa đất nước thoát khỏi nguy cơ tụt hậu, vươn lên phát triển thịnh vượng”

Giảng viên cũng có thể vận dụng quan điểm này khi giảng dạy chuyên đề: “*Công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập kinh tế quốc tế ở Việt Nam*”. Kinh tế tư nhân “là một trong những lực lượng nòng cốt” góp phần đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và hội nhập quốc tế; xây dựng và phát triển nền kinh tế độc lập, tự chủ, bảo đảm quốc phòng, an ninh. Giảng viên nêu rõ vai trò của kinh tế tư nhân là: kinh tế tư nhân đóng góp >50% GDP, tạo việc làm chủ yếu, góp phần công nghiệp hóa, hiện đại hóa và nâng cao đời sống nhân dân. Giảng viên có thể nêu tình huống: “Nếu không có kinh tế tư nhân, liệu Việt Nam có đủ nội lực để công nghiệp hóa nhanh không?” để sinh viên thảo luận và tự rút ra kết luận về vai trò của kinh tế tư nhân.

Như vậy, kinh tế tư nhân không đối lập với đặc trưng xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa của chúng ta hiện nay. Giảng viên cần phê phán và xoá bỏ triệt để những nhận thức, tư tưởng, quan niệm, thái độ định kiến tiêu cực về kinh tế tư nhân; trên cơ sở đó đánh giá đúng vai trò quan trọng của kinh tế tư nhân đối với phát triển đất nước trong huy động các nguồn lực, giải quyết việc làm... tạo nhiều sản phẩm đáp ứng nhu cầu của đời sống và sản xuất. Phát triển kinh tế tư nhân chính là tạo ra động lực phát triển chung hướng tới mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

2.3.2. Vận dụng quan điểm của Đảng về “Tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, kiến tạo của Nhà nước, lấy doanh nghiệp là trung tâm, là chủ thể” trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin

Vận dụng quan điểm đó của Đảng khi giảng dạy chuyên đề: “*Kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và các quan hệ lợi ích kinh tế ở Việt Nam*” trong nội dung: “Hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam”.

Khi nêu sự cần thiết phải hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta, giáo trình Kinh tế chính trị Mác - Lênin đã trình bày: do hệ thống thể chế còn chưa đồng bộ, chưa đầy đủ, kém hiệu lực, hiệu quả, kém đầy đủ các yếu tố thị trường và các loại thị trường. Chính vì vậy, yêu cầu đặt ra là cần phải hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam. Ở nội dung này giảng viên cần nêu rõ nhiệm vụ của hoàn thiện thể chế mà Đảng ta đề ra là: “đẩy mạnh cải cách, hoàn thiện, nâng cao chất lượng thể chế, chính sách, bảo đảm và bảo vệ hữu hiệu quyền sở hữu, quyền tài sản, quyền

tự do kinh doanh, quyền cạnh tranh bình đẳng của kinh tế tư nhân và bảo đảm thực thi hợp đồng của kinh tế tư nhân”.

Nâng cao chất lượng thể chế trước hết phải được thể hiện trong xây dựng thể chế: Đổi mới tư duy xây dựng và tổ chức thực thi pháp luật bảo đảm nền kinh tế vận hành theo cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, sử dụng các công cụ thị trường để điều tiết nền kinh tế; giảm thiểu sự can thiệp và xoá bỏ các rào cản hành chính, tạo điều kiện cho người dân, doanh nghiệp được tự do kinh doanh trong những ngành nghề pháp luật không cấm. Nhà nước tạo khung pháp lý, ưu đãi thuế, hỗ trợ R&D, chuyển đổi số cho kinh tế tư nhân; đồng thời kiểm soát để tránh mặt trái như đầu cơ, tham nhũng, ô nhiễm.

Phương hướng của nâng cao chất lượng thể chế, chính sách là: Chuyển từ nền hành chính công vụ, quản lý là chủ yếu sang phục vụ và kiến tạo phát triển, lấy người dân, doanh nghiệp làm trung tâm; hiện đại hoá quản trị công, quản trị dựa trên dữ liệu. Tạo mọi thuận lợi trong giải quyết thủ tục hành chính; phân công, phân cấp, phân nhiệm rõ ràng giữa các cấp, ngành của từng cơ quan, đơn vị, xác định rõ trách nhiệm người đứng đầu trong giải quyết thủ tục hành chính. Đây cũng là nội dung quan trọng mà giảng viên cần liên hệ và phân tích kỹ khi giảng dạy nội dung “Hoàn thiện thể chế nâng cao năng lực hệ thống chính trị: đổi mới nội dung và phương thức lãnh đạo của Đảng về kinh tế - xã hội; nâng cao năng lực xây dựng và thực hiện thể chế kinh tế thị trường của nhà nước” trong chuyên đề này.

Trong điều kiện thương mại điện tử ngày càng phát triển, nhiều hình thức kinh doanh bán hàng online; giao dịch điện tử diễn ra ngày càng phổ biến, cần thiết phải hoàn thiện khung pháp lý cho các mô hình kinh tế mới, kinh doanh dựa trên công nghệ và nền tảng số, đặc biệt là công nghệ tài chính, trí tuệ nhân tạo, tài sản ảo, tiền ảo, tài sản mã hoá, tiền mã hoá, thương mại điện tử.

Hoàn thiện toàn diện, đồng bộ thể chế phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa sẽ tạo môi trường thuận lợi để huy động, phân bổ, sử dụng có hiệu quả các nguồn lực, thúc đẩy đầu tư, sản xuất kinh doanh; không những đảm bảo phát triển kinh tế tư nhân mà còn bảo đảm ổn định kinh tế vĩ mô, đổi mới mạnh mẽ mô hình tăng trưởng, cơ cấu lại nền kinh tế, đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và phát triển tất cả các lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội, nhằm nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh của nền kinh tế.

2.3.3. Vận dụng quan điểm của Đảng về “chú trọng đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ doanh nhân có đạo đức, văn hoá kinh doanh, bản lĩnh, trí tuệ, năng động, sáng tạo, nỗ lực vươn lên; tôn vinh, cổ vũ, phát triển đội ngũ doanh nhân lớn mạnh, có tinh thần yêu nước, tự tôn dân tộc, khát vọng cống hiến, thượng tôn pháp luật, tích cực thực hiện trách nhiệm xã hội” trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lê nin

Nội dung này cần được vận dụng khi giảng dạy chuyên đề: “Thị trường và các chủ thể tham gia thị trường”. Trong nội dung các chủ thể tham gia thị trường, khi phân tích vai

trò của người sản xuất, hay thương nhân, giảng viên một mặt phân tích vai trò to lớn của các chủ thể đó như sản xuất và cung cấp hàng hóa, dịch vụ ra thị trường nhằm đáp ứng nhu cầu tiêu dùng của xã hội. Mặt khác, giảng viên cũng cần nêu rõ trong điều kiện phát triển mới yêu cầu của các chủ thể sản xuất kinh doanh phải không ngừng hoàn thiện mọi năng lực phẩm chất, phải có đạo đức kinh doanh, trung thực, tuân thủ pháp luật, không được buôn lậu, trốn thuế, không được sản xuất hàng giả, hàng kém chất lượng để vụ lợi cá nhân gây tổn hại cho người tiêu dùng và cho xã hội... như quan điểm mà Đảng ta nêu trên.

Nội dung quan điểm trên còn có thể được vận dụng khi giảng dạy chuyên đề “*Công nghiệp hóa hiện đại hóa và hội nhập kinh tế quốc tế của Việt Nam*”

Trong hội nhập kinh tế quốc tế, doanh nhân có vai trò then chốt trong việc nâng cao năng lực cạnh tranh bằng cách đổi mới, sáng tạo, ứng dụng công nghệ, nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm, và xây dựng thương hiệu Việt. Đồng thời, doanh nhân góp phần xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ thông qua việc phát huy tinh thần dân tộc, đoàn kết, hợp tác nội bộ, phát triển khoa học công nghệ trong nước, và thể hiện trách nhiệm với quốc gia, dân tộc. Để nâng cao năng lực cạnh tranh các doanh nghiệp phải nâng cao năng lực thích ứng, phải học hỏi cách thức kinh doanh trong bối cảnh mới; học cách tìm kiếm cơ hội kinh doanh; học cách kết nối cùng chấp nhận cạnh tranh; học cách huy động vốn; học cách quản trị sự bất định; học cách đồng hành với Chính phủ; học cách “đối thoại pháp lý”... điều đó đặt ra yêu cầu đặt ra phải có đội ngũ doanh nhân có đạo đức, văn hoá kinh doanh, có bản lĩnh, trí tuệ, năng động, sáng tạo, nỗ lực vươn lên, có tinh thần yêu nước, tự tôn dân tộc.

Tóm lại, hiện nay trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lê nin, giảng viên cần quán triệt quan điểm của Đảng ta về phát triển kinh tế tư nhân. Giảng viên có thể vận dụng quan điểm đó của Đảng trong nhiều nội dung khác của chương trình với nhiều khía cạnh khác nhau. Nhưng những chuyên đề : “*Hàng hóa - tiền tệ*”, “*Thị trường và vai trò của các chủ thể tham gia thị trường*”, “*Kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và các quan hệ lợi ích kinh tế ở Việt Nam*”, “*Công nghiệp hóa hiện đại hóa và hội nhập kinh tế quốc tế ở Việt Nam*” của học phần kinh tế chính trị Mác - Lê nin là những chuyên đề cơ bản có nội dung kiến thức liên quan trực tiếp, giảng viên cần vận dụng sáng tạo quan điểm của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân trong quá trình giảng dạy.

3. Kết luận

Vận dụng quan điểm của Đảng trong giảng dạy các môn khoa học Mác - Lênin nói chung và học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin nói riêng là nội dung tất yếu trong giảng dạy các môn lý luận chính trị ở Trường Đại học Hà Tĩnh. Điều đó đòi hỏi giảng viên giảng phải kịp thời nắm bắt mọi chủ trương đường lối của Đảng, có kiến thức lý luận và thực tiễn sâu sắc, để việc dạy và học môn Kinh tế chính trị Mác Lê nin không dừng lại ở việc truyền thu kiến thức mà còn là những lời giải đáp giúp sinh viên nhận thức và chủ động tiếp cận những vấn đề mới đặt ra trong đời sống xã hội.

Kinh tế chính trị Mác - Lênin là môn học có chức năng tư tưởng và chức năng thực tiễn. Vận dụng quan điểm của Đảng trong giảng dạy học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin chính là thực hiện chức năng đó của học phần, góp phần bồi dưỡng niềm tin chính trị, đưa sinh viên sớm tiếp cận với mọi vấn đề của đời sống kinh tế xã hội của đất nước, giúp sinh viên năng động hơn, chủ động hơn cho tương lai lập nghiệp của mình.

Vận dụng quan điểm của Đảng về phát triển kinh tế tư nhân nâng cao chất lượng dạy và học học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin. Tuy nhiên, nâng cao chất lượng dạy học học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin là cả một quá trình, đòi hỏi phải có sự nỗ lực phấn đấu của cả giảng viên và sinh viên. Các trường đại học cũng cần chú trọng hơn nữa thực hiện tốt các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước nhằm nâng cao chất lượng dạy và học các học phần khoa học Mác - Lênin; trong đó cần chú trọng hơn nữa các hoạt động ngoại khoá, thực tế chuyên môn cho giảng viên và sinh viên. Các trường đại học cần tạo điều kiện thiết thực và quán triệt mục đích của hoạt động ngoại khoá và thực tế chuyên môn là để phục vụ học tập, tạo mọi điều kiện cho giảng viên, sinh viên tìm hiểu các quá trình kinh tế - xã hội đang diễn ra trên địa phương, trên đất nước. Điều đó không những giúp sinh viên có thêm kiến thức mà còn giúp các sinh viên xây dựng quan điểm thực tiễn trong suy nghĩ và hành động, đó là mục đích và ý nghĩa lớn nhất trong học tập và nghiên cứu học phần Kinh tế chính trị Mác - Lênin nói riêng và trong suốt quá trình đào tạo nói chung.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2021), *Giáo trình Kinh tế chính trị Mác - Lênin* (Dành cho bậc đại hệ không chuyên lý luận chính trị). NXB Chính trị Quốc gia Sự thật. HN.
- Đảng Cộng sản Việt Nam, (2023), *Văn kiện Đại hội Đảng thời kỳ đổi mới. phần 1 (Đại hội VI, VII, VIII, IX)*, Nxb CTQG Sự thật, Hà Nội.
- Đảng Cộng sản Việt Nam, (2006), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb CTQG, Hà Nội.
- Đảng Cộng sản Việt Nam, (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb CTQG, Hà Nội.
- Đảng Cộng sản Việt Nam, (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb CTQG, Hà Nội.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia sự thật, Hà Nội. tr. 240.
- Tổng Bí thư Tô Lâm (2025), *Phát triển kinh tế tư nhân - đòn bẩy cho một việt nam thịnh vượng*, Website: <https://special.nhandan.vn/phat-trien-kinh-te-tu-nhan-don-bay-cho-VN-thinh-vuong/index.html>; truy cập ngày 25/8/2025
- Trường Đại học Hà Tĩnh, (2021) *Đề cương môn học Kinh tế chính trị Mác - Lê nin*. Tài liệu nội bộ.
<https://baochinhpvu.vn/toan-van-nghi-quiet-so-68-nq-tw-ve-phat-trien-kinh-te-tu-nhan-102250505122337909.htm>. Truy cập 15/9/2025
<https://lyluanchinhtri.vn/chu-truong-cua-dang-ve-phat-trien-kinh-te-tu-nhan-tro-thanh-dong-luc-kinh-te-quan-trong-6546.html>. Truy cập 15/9/2025